

JYDSK SKOLESCENE

OPFØRER PÅ AARHUS TEATER

GALILEIS LIV

AF BERTOLT BRECHT

Bertolt Brecht

Om Brecht – og Galilei

Det er et stort og farvestrålende spil, Bertolt Brecht har skabt om videnskabsmanden og astronomen Galileis liv. Det er et historisk spil, der foregår i 1600-tallets Italien, hvor det bl. a. udspiller sig ved de forskellige italienske hoffer og ved den magtfulde pavestol. Og det handler om en historisk persons liv, Galileis.

Det var på dette tidspunkt, omk. år 1600, en udbredt opfattelse, at jorden var universets centrum, og at alle de øvrige himmellegemer bevægede sig om jorden. Men allerede Kopernicus, der døde 100 år før Galilei, var gået ind for den opfattelse, at det ikke er jorden, men solen, som de øvrige planeter drejer sig om, og det var denne opfattelse, Galilei søgte at bevise – og beviste.

Brecht skildrer Galileis kamp *for* sine ideer, og *mod* hofferne og den katolske kirke, der følte at de nye ideer ville røkke ved deres magtstilling. Han viser os Galilei som et stort menneske, men også med menneskets svaghed.

Men dette historiske spil handler også om vores hverdag i det 20. århundrede. Da Brecht skrev den første udgave af spillet var han selv på flugt for nazismen i Tyskland, og han boede i Danmark. Brecht kunne næppe undgå at sammenligne sin egen situation med Galileis: Skal man dø for sin overbevisning eller bøje sig for magthaverne? Stillet over for truslen om at blive brændt som kætter, bøjede *Galilei* sig. Brecht skrev en anden udgave af stykket efter 2. verdenskrigs ophør, da atombomberne var faldet over Hiroshima og Nagasaki. Disse begivenheder kunne kun understrege problemets alvor. Videnskabsmandens ansvar for sine opfindelser og deres brug.

Det spørgsmål er lige så aktuelt i 1971 som i den italienske renaissance.

BERTOLT BRECHT

GALILEIS LIV

Skuespil

Oversættelse:
THOMAS RASCH

Scenografi
LARS JUHL

Musikalsk indstudering.
PETER BECK

Dansearrangement:
VERNER ANDERSEN

Isenesættelse: LEON FEDER

PERSONERNE:

Galileo Galilei
Andreaa Sarti, som dreng
Fru Sarti, Galileis husholderske,
 Andreas mor
Ludovico Marsili, en rig ung mand
Kuratoren for universitetet i Padua
 herr Priuli
Sagredo, Galileis ven
Virginia, Galileis datter
Federzoni, optiker og Galileis
 medarbejder
Dogen
Rådsherrer
Cosmo de Medici, som dreng
Hofmarskallen
En ældre hofdame
En yngre hofdame
Filosoffen
Matematikeren

**Aksel Erhardtzen
Niels Henrik Bünemann**

**Clara Østo
Klaus Wegener**

**Freddy Koch
Eydun Johannesson
Susanne Lundberg**

**Erling Dalsborg
Paul Smyrner
Børge Hilbert
Gunnar Brandt
Niels Anton Petersen
Palle Reenberg
Ruth Maisie
Lisbeth Jørgensen
Jørgen Fønss
Ole Wegener**

En fed prælat

To munke

To astronomer

Den tynde munk

Den meget gamle kardinal

Kardinalens ledsager

Astronomen, pater Christopher Clavius

Den lille munk

Kardinalinkvisitoren

To gejstlige sekretærer

Kardinal Barberini, senere pave Urban VIII

Kardinal Bellarmin

To unge damer

Andrea Sarti, som voksen

Filippo Muscius, en videnskabsmand

Hr Gaffone, rektor for universitetet i Pisa

Cosmo de Medici, storhertug af Firenze,
som voksen

Den høje embedsmand

Et individ

Munken

Ole Wisborg

Flemming Sørensen

Gunnar Brandt

Peter Borch

Ove Raskmark

Svend Dam

William Knoblauch

Niels Hemmer Pihl

Edvin Tiemroth

Lars Junggreen

Erno Müller

Bent Hildebrandt

Peter Borch

Ulf Stenbjørn

Asger Bonfils

Ilse Rande

Inge Margrethe Svendsen

Nis Bank-Mikkelsen

Benny Bjerregaard

Palle Reenberg

Svend Dam

Jørgen Fønss

Ove Raskmark

Eydun Johannesson

Handlingen udspilles
i Italien i årene 1609–1642

En pause
Spilletid ca. 3 timer

Tidstavle

- 1542 Inkvisitionen (oprindelig oprettet 1184) omdannes til Sanctum Officium.
- 1543 Kopernikus dør.
- 1546 Tycho Brahe fødes.
- 1548 Giordano Bruno fødes.
- 1553 Opdageren af lungekredsløbet, Michael Servet, brændes på grund af sin bekæmpelse af treenighedslæren.
- 1559 Det første index over forbudte bøger fremkommer.
- 1564 Michelangelo dør. Galilei fødes i Pisa.
- 1571 Kepler fødes.
- 1577 Tycho Brahe slår fast, at jorden er universets centrum.
- 1584 Giordano Brunos hovedværk udkommer (»Della causa principio ed uno«)
- 1588 Chr. IV bliver konge.
- 1589 Galilei bliver professor ved universitetet i Pisa. Forsker i love-
ne for det fri fald (»Sermones de motu gravium«, trykt 1854)
- 1592 Galilei bliver professor ved universitetet i Padua.
- 1592 Shakespeare kommer til London.
- 1598 Religionsfred i Frankrig.
- 1600 Efter otte års fangeskab brændes Giordano Bruno i Rom.
- 1601 Tycho Brahe dør i Prag.
- 1605 Galilei vækker opsigt, da han benytter en stjernes bevægelsesbane som bevis mod den aristoteliske lære om himlens uforanderlighed.
- 1610 Galilei opdager Venus' faser. Kaldes af Cosimo II til Florens som »Første storhertugelige Matematiker og Filosof«.
- 1611 Galilei slår fast, at planeterne ikke er selvlysende himmellegemer, og at Venus og Merkur går i baner om solen.
- 1613 Forsvarer den kopernikanske lære i et skrift om solpletterne.
- 1616 Galilei tager frivilligt til Rom til inkvisitionsproces mod den kopernikanske system. Elleve teologer erklærer to af Galileis grundsætninger for filosofisk absurde og kætterske.
- 1617 Galilei bøjer sig for Kardinal Bellarmins formaning og opgiver den kopernikanske lære.
- 1618 30-års-krigen begynder.
- 1619 Kepler: »Harmonia mundi«.
- 1623 Efter at Urban VIII, en tidligere beundrer af Galilei, har bestegnet pavestolen, skriver Galilei på sit hovedværk.
- 1630 Færdiggørelse af hovedværket »Dialogo di Galileo Galilei«, et forsvar for det kopernikanske system.
- 1630 Kepler dør.
- 1632 Offentliggørelse af »Dialogue«. Galilei anklages for ulydighed mod Det hellige Officiums befaling. Forbud mod salg af »Dialogue«. Galilei til Rom. Tilbageholdes 23 dage i Inkvisitionspaladset.
- 1633 Galilei afsværger sin lære. Urban VIII mildner dommen: Mod årets slutning kan Galilei vende tilbage til sin villa i Arcetri ved Florens.
- 1637 Galilei bliver blind.
- 1638 Galilei færdiggør »Dialoghi della nuove scienze« og »Discorsi e dimostrazioni matematiche«.
- 1642 Galilei dør.
- 1643 Newton fødes.

Galilei: Altså,
det her er jorden.

Kardinalen: De vil fornedre
jorden, skønt De lever på den og
modtager alle dens goder. De
tilsmudser Deres egen rede!

Galilei: De beskylder mig for svindel?

